

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕ ΤΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Σ 12 § 5, ν.δ. 11.7.1923, ν.δ. 19.1.1934, ν. 2169/1993 άρθρο 47, ν. 3147/2003 άρθρο 18, ν. 2810/2000 άρθρα 8, 10 και 39

Δικαίωμα ψήφου στη ΓΣ των αναγκαστικών συνεταιρισμών

Δεν παρέχεται σε κάθε συνιδιοκτήτη - μέλος αναγκαστικού συνεταιρισμού το δικαίωμα μιας ψήφου στη ΓΣ εκ της ιδιότητάς του και μόνον ως μέλους (όπως συμβαίνει στους ελεύθερους συνεταιρισμούς), αλλά προϋπόθεση απονομής δικαιώματος ψήφου σε πλείονες συγκυρίες - μέλη (δια του αντιπροσώπου που θα ορίσουν) είναι να ισούται τουλάχιστον με το 1/3 μιας συνεταιριστικής μερίδας το άθροισμα των ποσοστών της συγκυριότητάς τους.

ΟλομΑΠ 19/2009

(Σύνθεση: Βασίλειος Νικόπουλος, Γεώργιος Καλαμίδας, Κωνσταντίνος Κούκλης, Γρηγόριος Μάμαλης, Εμμανουήλ Καλούδης, Αιμιλία Αίτινα, Χρήστος Αλεξόπουλος - Εισηγητής, Χαράλαμπος Ζώης, Αναστάσιος Λιαγός, Ανδρέας Τσόλιας, Ιωάννης Παπουτσής, Αθανάσιος Πολυζωγόπουλος, Δημήτρα Παπαντωνοπούλου, Νικόλαος Λεοντής, Γεωργία Λαλούση, Γρηγόριος Κουτσόπουλος, Παναγιώτης Κομνηνάκης, Παναγιώτης Ρουμπής, Ανδρέας Δουλγεράκης, Κωνσταντίνος Φράγκος, Νικόλαος Πάσσοι, Δημήτριος Τίγγας)

Με την από 11.7.20078 κλήση των αναιρεσιόντων παραδεκτά εισάγεται στην Τακτική Ολομέλεια του Δικαστηρίου τούτου ο από το άρθρο 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ λόγος της από 6.4.2006 αιτήσεώς τους για αναίρεση της 68/2006 αποφάσεως του Εφετείου Ιωαννίνων, ο οποίος παραπέμφθηκε σ' αυτή με την 821/2008 απόφαση του Δ' Τμήματος του Αρείου Πάγου, σύμφωνα με το άρθρο 563 παρ. 2 περ. β ΚΠολΔ, διότι κρίθηκε ότι με το λόγο αυτό δημιουργούνται ζητήματα με γενικότερο ενδιαφέρον. Ειδικότερα, με τον κρίσιμο λόγο προβάλλεται ότι το εφετείο, δεχθέν ότι καθένας των περισσοτέρων συνιδιοκτητών ενός ιδανικού συνεταιριστικού μεριδίου έχει μία ψήφο στη γενική συνέλευση του αναιρεσιβλήτου Αναγκαστικού Συνεταιρισμού ανεξαρτήτως του αριθμού τους και του μεγέθους του κλασματικού ποσοστού εκάστου στο ιδανικό συνεταιριστικό μερίδιο, παραβίασε ευθέως τις ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 47 παρ. 4 του ν. 2169/1993, που διατηρήθηκε σε ισχύ με τα άρθρα 39 του ν. 2810/2000 και 18 του ν. 3147/2003, σε συνδυασμό με το ν.δ. της 19/30.1.1934 και το άρθρο 12 παρ. 5 του Συντάγματος.

Με το ν.δ. της 11/19 Ιουλίου 1923 «περί αναγκαστικών συνεταιρισμών διαχειρίσεως ακινήτου συνιδιοκτησίας και κοινής χαρτονομής» επιτράπηκε η σύσταση αναγκαστικών συνεταιρισμών διαχειρίσεως ακινήτου συνιδιοκτησίας και κοινής χαρτονομής για την από κοινού καλύτερη αξιοποίηση και εκμετάλλευση

ευρύτερων συνιδιοκτητών δασικών εκτάσεων και κοινής χαρτονομής και καθορίστηκαν οι όροι και ο τρόπος εγγραφής των μελών τους. Σε εκτέλεση της από το άρθρο 6 παρ. 1 του ως άνω ν.δ., όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 3 του ν.δ. της 13.9.1925 και το άρθρο 3 του ν.δ. της 21.4.1926, παρεχόμενης ειδικής εξουσιοδότησεως εκδόθηκε το ν.δ. της 19/30.1.1934 «περί καθορισμού αναλογίας των συνεταίρων κ.λπ.» και ορίστηκαν, σε σχέση με τη διαχείριση των εν λόγω συνεταιρισμών, τα αναγκαία στοιχεία που έπρεπε να διαλαμβάνουν τα καταστατικά τους. Ειδικότερα, τα καταστατικά των αναγκαστικών συνεταιρισμών έπρεπε ως απαραίτητα στοιχεία να καθορίζουν τον αριθμό των συνιστώντων μία μερίδα στρεμμάτων, που δεν έπρεπε να υπερβαίνουν τα τριάντα, με βάση τα οποία ο (συν) ιδιοκτήτης τους είχε μία ψήφο, ενώ είχε δύο ψήφους αν είχε διπλάσιο αριθμό στρεμμάτων και μέχρι πέντε ψήφους αν είχε μεγάλο αριθμό στρεμμάτων. Τέλος, ότι πλείονες συγκάτοχοι του ανωτέρω ελάχιστου αριθμού στρεμμάτων (τριάντα), αποτελούν μια μερίδα και δικαιούνται όλοι μαζί μία ψήφο, το δικαίωμα δε της ψήφου τους αυτής ασκούν με αντιπρόσωπό τους, που εκλεγεται από τους ίδιους. Ορίστηκε δηλαδή, ως θεμελιώδης αρχή του δικαίου διοικήσεως και διαχειρίσεως των αναγκαστικών συνεταιρισμών, η ισότητα των μερίδων, ανεξαρτήτως του αριθμού κατόχων καθεμιάς απ' αυτές (1 μερίδα = 1 ψήφος). Εξάλλου, με το άρθρο 47 του ν. 2169/1993 «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και άλλες διατάξεις», που διατηρήθηκε σε ισχύ με τα άρθρα 39 του ν. 2810/2000 και 18 παρ. 18 του ν. 3147/2003, ορίστηκε, στις παράγραφος 1 και 2 εδ. στ' αυτού, ότι «οι αναφερόμενες στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου Αναγκαστικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται και οι αναγκαστικοί συνεταιρισμοί διαχειρίσεως ακινήτου συνιδιοκτησίας και κοινής χορτονομής του ν.δ. της 11/19 Ιουλίου 1923, διατηρούνται και διέπονται από τους ειδικούς νόμους που προβλέπουν τη λειτουργία τους. Όπου στους ειδικούς αυτούς νόμους γίνεται παραπομπή στην ισχύουσα νομοθεσία εφαρμόζεται ο παρών νόμος», ενώ με την παράγραφο 4 αυτού ορίστηκε ότι «μέλη των Αναγκαστικών Συνεταιρισμών διαχειρίσεως ακινήτου συνιδιοκτησίας και κοινής χαρτονομής, καθώς και των Συνεταιρισμών Δασοκτημόνων καθίστανται υποχρεωτικά όλοι οι ιδιοκτήτες ολοκλήρου ιδανικού μεριδίου ή κλάσματος αυτού. Οι κάτοχοι ολοκλήρου ιδανικού μεριδίου διαθέτουν τρεις ψήφους στη γενική Συνέλευση», χωρίς όμως στο άρθρο αυτό (47), ή με άλλη διάταξη του ίδιου ν. 2169/1993, να ρυθμίζεται το ζήτημα της εκπροσώπησεως των κατόχων κλασματικών ποσοστών ιδανικής μερίδας στη Γενική Συνέλευση του αναγκαστικού συνεταιρισμού. Τέλος, με το ν. 2810/2000 «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις» ορίζεται στο άρθρο 8 ότι «η συνεταιρική μερίδα είναι το ελάχιστο χρηματικό ποσό συμμετοχής κάθε μέλους στο κεφάλαιο του συνεταιρισμού. Κάθε μέλος συμμετέχει στο συνεταιρισμό με μία (1) υποχρεωτική μερίδα και έχει μια ψήφο. Η συνεταιρική μερίδα είναι αδιαίρετη και

ίση για όλα τα μέλη» και στο άρθρο 10 παρ. 1 ότι «στη γενική συνέλευση κάθε μέλος έχει μία (1) ψήφο», πλην όμως με το άρθρο 39 παρ. 2 του ίδιου ν. 2810/2000 ορίζεται ειδικώς ότι από τις διατάξεις του νόμου αυτού εφαρμόζονται και στις Αναγκαστικές Οργανώσεις του άρθρου 47 του ν. 2169/1993 μόνον τα άρθρα 14, 16 και 17, τα οποία όμως δεν αφορούν στο ζήτημα δικαιώματος ψήφου των συνεταίρων, αλλά ρυθμίζουν διαφορετικά θέματα και κυρίως εκείνα της συνθέσεως και λειτουργίας των διοικητικών συμβουλίων καθώς και της κρατικής εποπτείας και ελέγχου των συνεταιρισμών. Από το συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων, και λαμβανομένης υπόψη της ιδιομορφίας της φύσεως των αναγκαστικών συνεταιρισμών και των ουσιωδών διαφορών τους σε σύγκριση με τους ελεύθερους συνεταιρισμούς, συνάγεται ότι οι αναγκαστικοί συνεταιρισμοί, όπως ο αναιρεσιβλήτος και μετά την ισχύ του ν. 2810/2000, διέπονται, σε ότι αφορά το δικαίωμα ψήφου των μελών τους στη γενική συνέλευση, από τους ανωτέρω ειδικούς νόμους που προβλέπουν τη λειτουργία τους και συγκεκριμένα από το ν.δ. της 19/30.1.1934 «περί αναλογίας ψήφων των συνεταίρων κ.λπ.» και το άρθρο 47 παρ. 4 του ν. 2169/1993 «Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και άλλες διατάξεις» και επομένως καθένas από τους περισσότερους συνιδιοκτήτες ενός ιδανικού συνεταιριστικού μεριδίου δεν έχει μία ψήφο στη γενική συνέλευση του συνεταιρισμού, δηλαδή δεν του παρέχεται δικαίωμα μιας ψήφου εκ της ιδιότητάς του και μόνον ως μέλους, αλλά προϋπόθεση απονομής δικαιώματος ψήφου στους πλείονες κατόχους κλασματικών ποσοστών είναι το άθροισμα αυτών (ποσοστών) να ισούται τουλάχιστον με το 1/3 μίας συνεταιριστικής μερίδας. Αντίθετη εκδοχή, ότι δηλαδή ο κάτοχος κλάσματος επί ιδανικής μερίδας, ανεξαρτήτως ποσοστού, έχει δικαίωμα μιας ψήφου, κατά τα οριζόμενα με το άρθρο 10 παρ. 1 του ν. 2810/2000, άγει σε αφόρητη ανισότητα μεταχείρισεως συνεταίρων με ανόμοια ποσοστά κλασματικού μεριδίου, αφού, για παράδειγμα, θα είχαν από μία ψήφο τόσο ο κάτοχος του 1/30 μίας μερίδας όσο και ο κάτοχος 1/3 αυτής, δηλαδή ο κάτοχος δεκαπλάσιου ποσοστού. Επιπρόσθετα θα επέτρεπε, κατά περίπτωση, το σχηματισμό αριθμητικής πλειοψηφίας μελών που αντιπροσωπεύουν τη μειοψηφία στο ποσοστό συνιδιοκτησίας της εκτάσεως που διαχειρίζεται ο συνεταιρισμός, καθόσον, για παράδειγμα, θα μπορούσε να σχηματίζεται έτσι πλειοψηφία από 8 μέλη με συνολικό ποσοστό συγκυριότητας 2/10 έναντι 4 μελών με ποσοστό συγκυριότητας συνολικά 8/10. Στην προκείμενη περίπτωση, το εφετείο, κρίνοντας επί της από 1.9.2005 εφέσεως του αναιρεσιβλήτου συνεταιρισμού κατά της πρωτόδικης 104/2005 αποφάσεως του Μονομελούς πρωτοδικείου Άρτας, με την οποία, εκδοθείσα κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας, επί της από 18.3.2005 αιτήσεως των αναιρεσειόντων, αναγνωρίστηκε η ακυρότητα της υπ' αριθ. 2/13.3.2005 αποφάσεως της Γενικής Συνελεύσεως του αναιρεσιβλήτου συνεταιρισμού για την ανάδειξη τακτικών μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του,

για το λόγο ότι επιτράπηκε στους εξ αδιαιρέτου κατόχους ιδανικών μεριδίων, ανεξαρτήτως κλασματικού ποσοστού, η συμμετοχή στην ψηφοφορία με μία ψήφο για καθένα τους, δέχθηκε, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι καθένας των περισσοτέρων συνιδιοκτητών ενός ιδανικού συνεταιριστικού μεριδίου έχει μία ψήφο στη γενική συνέλευση του αναιρεσιβλήτου αναγκαστικού συνεταιρισμού ανεξαρτήτως του αριθμού τους και του κλασματικού ποσοστού εκάστου στο ιδανικό συνεταιριστικό μερίδιο και ότι η ανωτέρω 2/2005 απόφαση της Γενικής Συνελεύσεώς του δεν είναι άκυρη, έστω και αν συμμετείχαν στην ψηφοφορία, με μία ψήφο ο καθένας, και συνέταιροι κάτοχοι οποιουδήποτε κλασματικού ποσοστού επί ιδανικής μερίδας. Ακολούθως, το εφετείο, δεχθέν την έφεση του αναιρεσιβλήτου, εξαφάνισε την πρωτόδικη απόφαση, που έκρινε αντίθετα, και απέρριψε την αίτηση των αναιρεσειόντων. Με τις κρίσεις του αυτές το εφετείο παρεβίασε, με εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή, τις προαναφερθείσες ουσιαστικού δικαίου διατάξεις και συνεπώς ο εκ του άρθρου 559 αριθ. 1 ΚΠολΔ μοναδικός, κατά το πρώτο μέρος του, λόγος του αναιρετηρίου, με τον οποίο αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση η ως άνω πλημμέλεια, είναι βάσιμος. Επομένως, πρέπει να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση και να παραπεμφθεί η υπόθεση για περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο Δικαστήριο, αφού είναι δυνατή η συγκρότησή του από άλλους δικαστές (άρθρο 580 παρ. 3 ΚΠολΔ).

Σχόλιο

Η υπόθεση έφτασε στην Ολομέλεια του Αρείου Πάγου κατόπιν παραπομπής από το Δ' Τμήμα, με την απόφαση 821/2008 που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό (Digesta 2008 σελ. 28 επ.) μαζί με τη γνωμοδότηση που είχε τεθεί υπόψη του ανώτατου δικαστηρίου (Κ. Παναγόπουλος, Διαφορές μεταξύ αναγκαστικών και «ελεύθερων» συνεταιρισμών, ιδίως αγροτικών Digesta 2008 σελ. 33 επ.) όπου παραπέμπεται ο αναγνώστης, αντί άλλου σχολιασμού.

Κ.Π.

ΚΠολΔ 62

Ικανότητα διαδίκου ορισμένων ομάδων περιουσίας δίχως νομική προσωπικότητα

Η νομοθεσία μας δεν αποκλείει, αλλά αντιθέτως προβλέπει ειδικούς λογαριασμούς (σύσταση «ταμείων») δίχως νομική προσωπικότητα ιδίως για ασφαλιστικές παροχές, που όμως δεν έχουν ικανότητα διαδίκου αφού δεν πρόκειται για ενώσεις προσώπων, αλλά μόνο για συγκέντρωση περιουσίας, ώστε αγωγές τέτοιου μορφώματος είναι απαράδεκτες, ως ασκούμενες από ανύπαρκτο πρόσωπο. Η παραδοχή αυτή δεν αντιβαίνει τις διατάξεις των άρθρων 5 και 20.1 του Συντάγματος ούτε του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ, αφού αυτές προϋποθέτουν πρόσωπο

ικανό να είναι διάδικος.

ΜονΠρωτΑθ 2329/2009*

(Δικαστής: Α. Καραπιπέρη)

Σύμφωνα με τα άρθρα 21 του ν. 281/1914 «περί σωματείων» και 33-39 του β.δ. της 15/20.5.1920 «περί επαγγελματικών σωματείων» ρυθμίζεται η ίδρυση αλληλοβοηθητικών ταμείων, τα οποία αποτελούν διακεκριμένα αυτοτελή νομικά πρόσωπα σε σχέση με τη βασική συνδικαλιστική οργάνωση, τα μέλη της οποίας είναι και μέλη του αλληλοβοηθητικού σωματείου. Οι διατάξεις αυτές διατηρήθηκαν σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ, σύμφωνα με το άρθρο 12 β' ΕνΑΚ, καταργήθηκαν κατά τη διάρκεια της δικτατορίας, επανήλθαν όμως σε ισχύ με τις διατάξεις του ν.δ. 42/1974 «περί αποκαταστάσεως των συνδικαλιστικών ελευθεριών και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων», ίσχυσαν υπό το καθεστώς του ν. 330/1976 «περί επαγγελματικών σωματείων κ.λπ.», κατά το άρθρο 2 αυτού, και ισχύουν ήδη υπό το καθεστώς του ν. 1264/1982 «για τον εκδημοκρατισμό του συνδικαλιστικού κινήματος κ.λπ.». Η σύσταση, λειτουργία και δράση των πιο πάνω αλληλοβοηθητικών ταμείων διέπεται από τις πιο πάνω διατάξεις του β.δ. της 15/20.5.1920 καθώς και από τις διατάξεις του ΑΚ περί σωματείων, δηλαδή τα άρθρα 78 επ. αυτού. Ακολούθως, κατά τη διάταξη του άρθρου 62 ΚΠολΔ ορίζεται ότι όποιος έχει την ικανότητα να είναι υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, έχει την ικανότητα να είναι διάδικος. Ενώσεις προσώπων που επιδιώκουν κάποιο σκοπό, χωρίς να είναι σωματεία, καθώς και εταιρίες, που δεν έχουν νομική προσωπικότητα, μπορούν να είναι διάδικοι. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι η ικανότητα του διαδίκου ρυθμίζεται σε άμεση συσχέτιση με το ουσιαστικό δικαίο και επομένως, ενόψει των διατάξεων των άρθρων 34, 35, 61, 72 και 748 ΑΚ διάδικος μπορεί να είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ενώσεις προσώπων, που επιδιώκουν κάποιο σκοπό χωρίς να είναι σωματεία ή εταιρίες, που δεν έχουν αποκτήσει νομική προσωπικότητα, ή σύνολο περιουσίας, η οποία έχει ταχθεί για την εξυπηρέτηση ορισμένου σκοπού, εφόσον όμως έχει αποκτήσει νομική προσωπικότητα, κατά τους όρους του νόμου. Ειδικότερα, όσον αφορά στην τελευταία περίπτωση (σύνολο περιουσίας), κατά το άρθρο 361 ΑΚ, μπορεί να συμφωνηθεί μεταξύ του εργοδότη και των εργαζομένων σε μία επιχείρηση ή υπηρεσία ή συγκέντρωση περιουσίας σε ειδικό λογαριασμό για ορισμένο σκοπό (παροχή εφάπαξ βοηθημάτων κ.λπ.). Τέτοιους ειδικούς λογαριασμούς δεν τους

* Με αφορμή αυτή την απόφαση δημοσιεύεται στις σελ. 1 επ. η μελέτη του Κ. Παναγόπουλου, Ικανότητα δικαίου και διαδίκου των στερούμενων νομικής προσωπικότητας ειδικών λογαριασμών («Ταμείων»).

αποκλείει η νομοθεσία μας, αλλά αντιθέτως τους προβλέπει ειδικώς στα πλαίσια ασφαλιστικών οργανισμών και για ασφαλιστικές παροχές (άρθρο 4 παρ. 7 του α.ν. 1022/1946). Οι λογαριασμοί αυτοί, κατά κανόνα, δεν έχουν νομική προσωπικότητα, για την απόκτηση της οποίας απαιτούνται οι νόμιμες, κατά περίπτωση, διατυπώσεις και δεν αποτελούν αστικές εταιρίες, ενώ δεν έχουν και ικανότητα να είναι διάδικοι, σύμφωνα με τη διάταξη 62 παρ. 2 ΚΠολΔ, αφού δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως εταιρίες χωρίς νομική προσωπικότητα και ενώσεις προσώπων που επιδιώκουν κάποιο σκοπό, χωρίς να είναι σωματεία. Για τις ενώσεις προσώπων το Σύνταγμα ορίζει στο άρθρο 12 παρ. 1 ότι οι Έλληνες έχουν το δικαίωμα να συνιστούν ενώσεις, τηρώντας τους νόμους του κράτους και το άρθρο 107 εδ. α' ΑΚ ότι η ένωση προσώπων για την επιδίωξη σκοπού, όταν δεν αποτελεί σωματείο, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά, διέπεται από τις διατάξεις για την εταιρία. Η διάταξη αυτή ρυθμίζει ενώσεις προσώπων που έχουν σωματειακή υφή, οι οποίες ως εκ τούτου διαφέρουν σημαντικά από τις εταιρίες. Περαιτέρω ορίζεται με το άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος ότι «καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη», με το άρθρο 20 παρ. 1 ότι «καθένας έχει δικαίωμα στην παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια και μπορεί ν' αναπτύξει σ' αυτά τις απόψεις του για τα δικαιώματα ή τα συμφέροντά του, όπως ο νόμος ορίζει» και με το άρθρο 6 παρ. 1α της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών (ΕΣΔΑ), που κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974 και έχει, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, αυξημένη έναντι των κοινών νόμων, ισχύ, ότι «κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα, όπως η υπόθεσή του δικαστεί δίκαια, δημόσια και μέσα σε λογική προθεσμία από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο, που λειτουργεί νόμιμα και θα αποφασίσει είτε για τις αμφισβητήσεις στα δικαιώματα και υποχρεώσεις του αστικής φύσεως, είτε για το βάσιμο κάθε εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως». Ειδικότερα, ειδικός λογαριασμός για σύσταση ταμείου επικουρικής ασφάλισης υπαλλήλων τράπεζας που ιδρύθηκε με βάση σ.σ.ε. και χωρίς άλλη πολιτειακή πράξη, που έχει ως σκοπό την επικουρική ασφάλιση του προσωπικού της Τράπεζας αυτής και στο καταστατικό ανατέθηκε η αποστολή να εξειδικεύσει τον σκοπό, τους πόρους και εν γένει τα της λειτουργίας του ειδικού λογαριασμού, χωρίς αναφορά σε ενδεχόμενα μέλη του, δεν έχει νομική προσωπικότητα, ούτε έχει τη δυνατότητα να παρίσταται στο δικαστήριο ως διάδικος σύμφωνα με το άρθρο 64 παρ. 3 ΚΠολΔ, αφού δεν πρόκειται περί ενώσεως προσώπου προς επιδίωξη κάποιου σκοπού, η οποία δεν αποτέλεσε σωματείο, αλλά πρόκειται μόνο για συγκέντρωση περιουσίας σε ειδικό λογαριασμό για ορισμένο σκοπό, συγκείμενο στη συνεχή, κατά μήνα, χορήγηση χρηματικής επικούρησης στα δικαιούμενα, κατά

τους όρους της ανωτέρω σύμβασης, πρόσωπα, μετά την αποχώρηση από την ενεργό υπηρεσία ή στα, κατά τις περιπτώσεις θανάτου, μέλη των οικογενειών τους. Εξάλλου, στην περίπτωση αυτή δεν παραβιάζονται οι ουσιαστικού δικαίου διατάξεις των άρθρων 12 του Συντάγματος, 107 εδ. α' του ΑΚ και 68 του ΚΠολΔ, με την έννοια της τελευταίας αυτής διάταξης που πιο πάνω εκτίθεται, ούτε τις διατάξεις των άρθρων 5 παρ. 1, 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ, αφού οι τελευταίες αυτές διατάξεις προϋποθέτουν πρόσωπο ικανό να είναι διάδικος (ΟλομΑΠ 25/2008 ΝΟΜΟΣ ΤΝΠ, ΑΠ 1603/2006 ΔΙΚΗ 2007, 145). Περαιτέρω, κατά το άρθρο 669 ΚΠολΔ «Αναγνωρισμένα επαγγελματικά σωματεία εργαζομένων ή εργοδοτών, αναγνωρισμένες ενώσεις τους ή επιμελητήρια έχουν το δικαίωμα: 1) να ασκούν υπέρ των μελών τους τα δικαιώματα που απορρέουν από συλλογική σύμβαση ή άλλες διατάξεις που εξομοιώνονται προς διατάξεις συλλογικής σύμβασης, εκτός αν τα μέλη έχουν ρητώς εκδηλώσει την αντίθεσή τους ...». Η απαρίθμηση στη διάταξη αυτή των περιπτώσεων νομιμοποίησης των άνω οργανώσεων προς άσκηση των δικαιωμάτων των μελών τους είναι περιοριστική, αναφέρεται δηλαδή στην άσκηση δικαιωμάτων που πηγάζουν μόνο από διατάξεις συλλογικών συμβάσεων εργασίας, στο πεδίο εφαρμογής των οποίων υπόκεινται τα μέλη των οργανώσεων αυτών, οι οποίες προβλέπονται από το Σύνταγμα (άρθρο 22 παρ. 2) ως μέσον καθορισμού των γενικών όρων εργασίας και συνομολογούνται με αυστηρώς καθορισμένους όρους και προϋποθέσεις και διαδικασία, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1876/1990, ως και από εξομοιούμενες προς αυτές, όπως είναι οι αποφάσεις των διαιτητών, οι οποίες και αυτές προβλέπονται από την εν λόγω συνταγματική διάταξη και εκδίδονται από πρόσωπα που αποτελούν ειδικό σώμα και ασκούν δημόσιο λειτουργήμα και με επίσης αυστηρώς καθορισμένους όρους, προϋποθέσεις και διαδικασία, που καθορίζονται από τον ίδιο νόμο. Επομένως, δεν παρέχεται από την άνω διάταξη (άρθρο 669 ΚΠολΔ) νομιμοποίηση στις προεκτεθείσες οργανώσεις προς άσκηση των δικαιωμάτων των μελών τους, που προέρχονται από άλλες ρυθμίσεις, όπως από ατομικές συμβάσεις εργασίας, εγκυκλίους ή αποφάσεις του εργοδότη, από πρακτική της εκμεταλλεύσεως, οργανισμό ή κανονισμό εργασίας, ανεξαρτήτως της εκδόσεώς του με εξουσιοδότηση νόμου ή κυρώσεώς του με τον τελευταίο (ΑΠ 519/2008 ΝΟΜΟΣ ΤΝΠ). Τέλος, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 118 και 216 παρ. 1 του ΚΠολΔ προκύπτει ότι το δικόγραφο της αγωγής πρέπει να περιέχει εκτός των άλλων και σαφή έκθεση των περιστατικών που στηρίζουν το αιτούμενο δικαίωμα, ώστε να καθίσταται δυνατόν τα επικαλούμενα πραγματικά περιστατικά να υπαγάγει το Δικαστήριο στον κατάλληλο κανόνα δικαίου και η συνδρομή τους να αποτελέσει θέμα απόδειξης και για τους δύο διαδίκους, ιδίως δε για τον εναγόμενο, ο οποίος δεν πρέπει να αιφνιδιάζεται ούτε να στερείται του δικαιώματος ανταποδείξεως επί των θεμάτων της αγωγής. Μεταγενέστερη, δια των προτάσεων, συμπλήρωση των

ελλείψεων αυτών είναι απαράδεκτη, όπως απαράδεκτη είναι επίσης η τυχόν παραπομπή για συμπλήρωση των ελλείψεων αυτών σε άλλο, εκτός της αγωγής, έγγραφο. Σε περίπτωση που η αγωγή δεν περιέχει τα άνω κατά νόμο αναγκαία στοιχεία για το ορισμένο της, είναι αόριστη και απορρίπτεται ως απαράδεκτη, της αοριστίας ελεγχόμενης αυτεπαγγέλτως (ΑΠ 554/1991 ΕΕΝ 59, 333, ΕφΘεσ 238/1992 Αρμ. 46, 1111).

Οι ενάγοντες με τις από 09.07.2008 και 10.07.2008 και με αντίστοιχους αριθμούς κατάθεσης 141.759/3.662/2008 και 141.733/3.659/2008 υπό κρίση δύο συναφείς αγωγές τους κατά της εναγομένης εκθέτουν ότι ο πρώτος ενάγων της πρώτης αγωγής, λογαριασμός επικούρησης, ιδρύθηκε με την από 18.11.1949 συλλογική συμφωνία, που συνήφθη μεταξύ της εναγομένης και του επαγγελματικού σωματίου των εργαζομένων της, με κύριο σκοπό τη χορήγηση στο προσωπικό της επικουρικής σύνταξης και λοιπών συναφών παροχών, όπως ειδικότερα προβλέπει το καταστατικό του, που καταρτίστηκε κατά την ως άνω ημερομηνία. Ότι όλοι οι εργαζόμενοι της εναγομένης Τράπεζας εντάσσονται σε αυτόν από της προσλήψεώς τους, έχουν καταστεί οι διατάξεις του όροι των ατομικών συμβάσεων εργασίας τους και πρακτική της επιχείρησης. Ότι οι 2ος έως και 5ος των εναγόντων της πρώτης αγωγής είναι υπάλληλοι της εναγομένης και ασφαλισμένοι επικουρικά στον εν λόγω Λογαριασμό και ο 6ος συνταξιούχος της εναγομένης και επίσης δικαιούχος του εν λόγω λογαριασμού και ταυτόχρονα όλοι τους είναι μέλη της διαχειριστικής επιτροπής του, ενώ η ενάγουσα της δεύτερης αγωγής είναι η πρωτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση που συμμετείχε στη συλλογική συμφωνία περί ιδρύσεώς του. Ότι υπό την ισχύ των ρυθμίσεων του ν. 3371/2005 και χωρίς να έχει προηγηθεί η νόμιμη διάλυση του ως άνω Λογαριασμού, η εναγόμενη προέβη σε μεταφορά του προσωπικού της από την ασφάλιση του Λογαριασμού στο ΙΚΑ - ΕΤΕΑΜ για τους μισθωτούς που προσέλαβε από την 1.1.2005 και εξής και δεν κατέβαλε σε αυτόν τα αναλυτικά αναφερόμενα στις αγωγές ποσά, που αφορούν τους νεοπροσλαμβανόμενους υπαλλήλους της από τις 01.01.2005 και εξής, για κάθε μήνα ασφαλιστικών εισφορών, κατά παραβίαση των συμβατικών της υποχρεώσεων, του Συντάγματος και του Κοινοτικού Δικαίου, κατά τα ειδικότερα εκτιθέμενα στις αγωγές. Κατόπιν των ανωτέρω και παραδεκτού περιορισμού των αιτημάτων τους από καταψηφιστικά σε έντοκα αναγνωριστικά κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο με δήλωση του πληρεξουσίου τους δικηγόρου καταχωρηθείσα στα πρακτικά και με τις προτάσεις τους (άρθρο 223 ΚΠολΔ), ζητούν να αναγνωριστεί ότι: α) η εναγόμενη οφείλει να ασφαλίζει τους υπαλλήλους που προσλαμβάνει και μετά την 1.1.2005 στο Λογαριασμό Επικούρησης και να καταβάλλει ακριβοχρόνως τις εισφορές που οφείλει για κάθε εργαζόμενο, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού του, και ότι β) η εναγόμενη οφείλει να καταβάλλει στο Λογαριασμό

Επικούρησης τα εξής ποσά, για τους υπαλλήλους που προσέλαβε από την 1.1.2005 και εξής: αα) το ποσό των 4.154.795,28 € ως εισφορές (ποσοστού 9%, επί των τακτικών μηνιαίων αποδοχών) για το χρονικό διάστημα από τον Ιούνιο του 2007 και μέχρι το μήνα Ιούνιο του 2009, νομιμοτόκως από 01.06.2007 και εντεύθεν, ββ) το ποσό των 173.116,47 € για κάθε έτος ως εργοδοτική εισφορά (ποσοστού 9%) επί των επιδομάτων Χριστουγέννων ετών 2007 και 2008, νομιμοτόκως από την 21η Δεκεμβρίου εκάστου έτους, άλλως από την επίδοση της παρούσας μέχρι την πλήρη εξόφληση, γγ) το ποσό των 86.558,24 € για κάθε έτος ως εργοδοτική εισφορά (ποσοστού 9%) επί των επιδομάτων Πάσχα ετών 2008 και 2009, νομιμοτόκως από την Μεγάλη Τετάρτη εκάστου έτους, άλλως από την επίδοση της παρούσας μέχρι την πλήρη εξόφληση, δδ) το ποσό των 86.558,24 € για κάθε έτος ως εργοδοτική εισφορά (ποσοστού 9%) επί των επιδομάτων ισολογισμού ετών 2007 και 2008, νομιμοτόκως από τις 15 Μαρτίου εκάστου έτους, άλλως από την επίδοση της παρούσας μέχρι την πλήρη εξόφληση, εε) το ποσό των 1.615.753,68 € ως εισφορές των εργαζομένων (ποσοστού 3,5%, επί των τακτικών μηνιαίων αποδοχών) για τη δημιουργία του ασφαλιστικού κεφαλαίου για το χρονικό διάστημα από τον Ιούνιο του 2007 και μέχρι το μήνα Ιούνιο του 2009, νομιμοτόκως από 01.06.2007 και εντεύθεν, στ) το ποσό των 67.323,07 € για κάθε έτος ως εισφορά των εργαζομένων (ποσοστού 3,5 %) επί των επιδομάτων Χριστουγέννων ετών 2007 και 2008, νομιμοτόκως από την 21η Δεκεμβρίου εκάστου έτους, άλλως από την επίδοση της παρούσας μέχρι την πλήρη εξόφληση, ζ) το ποσό των 33.661,54 € για κάθε έτος ως εισφορά των εργαζομένων (ποσοστού 3,5 %) επί των επιδομάτων Πάσχα ετών 2008 και 2009, νομιμοτόκως από την Μεγάλη Τετάρτη εκάστου έτους, άλλως από την επίδοση της παρούσας μέχρι την πλήρη εξόφληση, η) το ποσό των 33.661,54 € για κάθε έτος ως εισφορά των εργαζομένων (ποσοστού 3,5 %) επί των επιδομάτων ισολογισμού ετών 2007 και 2008, νομιμοτόκως από τις 15 Μαρτίου εκάστου έτους, άλλως από την επίδοση της παρούσας μέχρι την πλήρη εξόφληση και να καταδικαστεί η εναγόμενη στην καταβολή της δικαστικής τους δαπάνης. Με αυτό το περιεχόμενο και αιτήματα οι υπό κρίση αγωγές εισάγονται παραδεκτώσ ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου, ως έχοντος δικαιοδοσία προς εκδίκαση τους κατ' άρθρα 94 παρ. 2 Συντάγματος και 1 περ. α' ΚΠολΔ, δεδομένου ότι η κρινόμενη διαφορά είναι ιδιωτική, καθώς αφορά υποχρεώσεις της εργοδότης - εναγόμενης που προκύπτουν από συλλογική συμφωνία για καταβολή ασφαλιστικών εισφορών σε αλληλοβοηθητικό ταμείο («ΛΕΠΕΤΕ»), το οποίο δεν υπάγεται στο Δημόσιο ούτε συνιστά νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου. Είναι δε καθ' ύλην αρμόδιο, αφού η ενώπιον του εισαχθείσα διαφορά, υπάγεται στις περιπτώσεις εργατικών διαφορών του άρθρου 663 αρ. 1 και 5 ΚΠολΔ, ως πηγάζουσα από την αρχική από 18.11.1949 συλλογική συμφωνία, όπως μεταγενέστερα τροποποιήθηκε, που οι διατάξεις της κατέστησαν, κατ' επίκληση των εναγόντων, όροι των ατομικών

συμβάσεων εργασίας τους και η παραβίαση των οποίων δημιουργεί αστική ευθύνη της εναγομένης εργοδότης κατά τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας (βλ. και Στ. Βλαστού, Συλλογικές εργασιακές σχέσεις, έκδ. 2006, σ. 45). Πλην όμως, όσον αφορά τον πρώτο ενάγοντα της πρώτης αγωγής, ο οποίος αποτελεί ειδικό λογαριασμό για σύσταση ταμείου επικουρικής ασφάλισης υπαλλήλων και ιδρύθηκε με βάση συλλογική συμφωνία και χωρίς άλλη πολιτειακή πράξη, έχει δε ως σκοπό την επικουρική ασφάλιση του προσωπικού της Εθνικής Τράπεζας και στο καταστατικό ανατέθηκε η αποστολή να εξειδικεύσει τον σκοπό, τους πόρους και εν γένει τα της λειτουργίας του ειδικού λογαριασμού, χωρίς αναφορά σε ενδεχόμενα μέλη του, η αγωγή πρέπει ως προς αυτόν να απορριφθεί ως απαράδεκτη, δεδομένου ότι ασκήθηκε από ανύπαρκτο πρόσωπο, καθώς ο εν λόγω λογαριασμός δεν έχει νομική προσωπικότητα, ούτε έχει τη δυνατότητα να παρίσταται στο δικαστήριο ως διάδικος σύμφωνα με το άρθρο 64 παρ. 3 ΚΠολΔ, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη. Περαιτέρω, όσον αφορά τους 2ο έως και 6ο των εναγόντων της πρώτης αγωγής, όπως προκύπτει από το σύνολο του δικογράφου της αγωγής, ήτοι πραγματικά περιστατικά και αιτήματα, ασκούν την υπό κρίση αγωγή ως μέλη της διαχειριστικής επιτροπής του ως άνω λογαριασμού και όχι ατομικά για τον εαυτό του ο καθένας εξ αυτών και συνεπώς η υπό κρίση από 09.07.2008 και με αριθμ. κατάθεσης δικογράφου 141.759/3.662/2008 αγωγή πρέπει να απορριφθεί και ως προς αυτούς επίσης ως απαράδεκτη. Εξάλλου, ακόμη και για την περίπτωση που ήθελε θεωρηθεί ότι αυτή ασκείται ατομικά από τον καθένα από τους 2ο έως και 6ο των εναγόντων, πρέπει αυτή να απορριφθεί λόγω της αοριστίας της, καθώς δεν υπάρχει ορισμένο αίτημα σύμφωνα με τα επικαλούμενα από αυτούς δικαιώματα. Αντιθέτως, όλα τα αιτήματα αφορούν τους εργαζομένους που έχουν προσληφθεί στην εναγόμενη μετά τις 01.01.2005 σε σχέση με τις καταβλητέες για αυτούς εισφορές στον προαναφερθέντα ειδικό λογαριασμό. Ακολούθως, όσον αφορά την ενάγουσα της δεύτερης αγωγής, υπό την επικαλούμενη ιδιότητα της ως πρωτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης των υπαλλήλων της εναγομένης, δεν είχε έννομο συμφέρον και δεν νομιμοποιείται ενεργητικά στην άσκηση της παραπάνω αγωγής, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 669 αρ. 1 και 68 ΚΠολΔ, αφού δεν παρέχεται από την άνω διάταξη (άρθρο 669 ΚΠολΔ) νομιμοποίηση στις συνδικαλιστικές οργανώσεις προς άσκηση των δικαιωμάτων των μελών τους, που προέρχονται από άλλες ρυθμίσεις, πλην των σ.σ.ε. και των διατάξεων που εξομοιώνονται με διατάξεις σ.σ.ε., δεδομένου ότι στην προκείμενη περίπτωση, όπως προκύπτει από την επισκόπηση του φακέλου της δικογραφίας, αφενός τα ένδικα δικαιώματα δεν απορρέουν από σ.σ.ε., ούτε από διατάξεις που εξομοιώνονται με διατάξεις σ.σ.ε., άλλωστε ούτε η ίδια επικαλείται κάτι τέτοιο, αφετέρου δε η ενάγουσα δεν υπήρξε συμβαλλόμενη της αρχικής ένδικης συλλογικής συμφωνίας, όπως ισχύει σήμερα, στην οποία, όπως προκύπτει από το

υπό στοιχείο Ι Μορφή Οργανισμού του ως άνω Λογαριασμού κατά τη 13η συνεδρίαση από 18.11.1949 του Γενικού Συμβουλίου της εναγομένης Τράπεζας προς έγκριση του Κανονισμού του, «...εκρίθη σκόπιμον όπως, αντί της συστάσεως νέου Οργανισμού, προστεθή ειδικός κλάδος εις τα προϋφιστάμενα και εκ της αιτίας ταύτης απηλλαγμένα των περιορισμών Ταμεία Αλληλοβοηθείας του Προσωπικού και των Εισπρακτόρων και Κλητήρων της Τραπεζής. Προς τούτο δι' αποφάσεως των Συμβουλίων αυτών και της Τραπέζης δημιουργείται ειδικός λογαριασμός παρά τη Εθνική Τραπέζη υπό τον τίτλον «Λογαριασμός Επικουρήσεως Προσωπικού Τραπεζών Εθνικής και Εθνικής Κτηματικής» και ακολούθως στο άρθρο Ι αυτού ορίζεται ότι «Προς τον σκοπόν επικουρήσεως υπό του Ταμείου Αλληλοβοηθείας των υπαλλήλων της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος και του Ταμείου Αλληλοβοηθείας Εισπρακτόρων και Κλητήρων της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος των μελών αυτών εξελθόντων ή εξερχομένων της υπηρεσίας... συνιστάται παρά τη Εθνική Τραπέζη της Ελλάδος έντοκος κοινός ειδικός λογαριασμός υπό τον τίτλον «Λογαριασμός Επικουρήσεως Προσωπικού Τραπεζών Εθνικής και Εθνικής Κτηματικής «...». Επομένως, η υπό κρίση από 10.07.2008 και με αριθμ. κατάθεσης 141.733/3.659/2008 αγωγή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

Σημείωση

Αντί άλλου σχολιασμού, βλ. ανωτέρω τη μελέτη στις σελ. 1 επ. που δημοσιεύεται με αφορμή τούτη την απόφαση.

Κ.Π.